

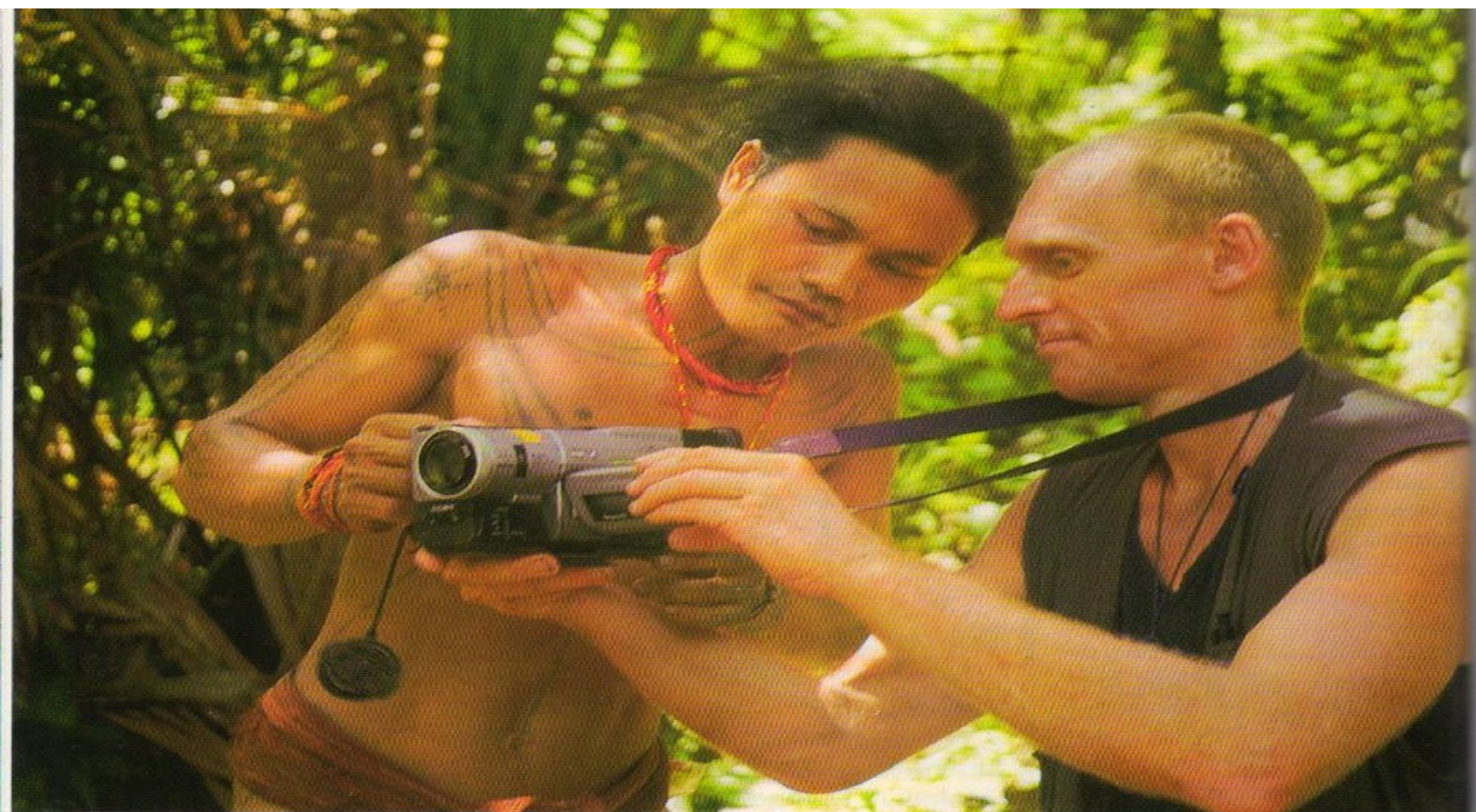
LIDÉ A ZEMĚ

A close-up photograph of a man wearing a large, vibrant red turban with intricate patterns. He is smiling and playing a harmonium, with his hands positioned over the instrument's keys. The background is a soft, out-of-focus green and blue.

„Mariánky“
– kdysi lázně prominentů
Neznámá Itálie
Ve středu Afriky

**Mizející
kultury**

Nejsem dobrodruh, říká Petr Jahoda, cestovatel, jemuž učaroval život přírodních národů

Přestože se zdá, že vše již bylo objeveno, jsou ještě na mapě světa místa, kam civilizace naplno nevnikla. Žijí tam i lidé s čistou duší, kteří nevlastní víc než potřebují, kteří se oblékají do korálek, kostí a tetování a s kterými se dá hovořit beze slov. Petr Jahoda k nim jezdí už několik let. Občas s nimi hovoří česky a také se prý domluví. Přiznává, že ne všechna setkání s lidmi z pravěku jsou ale bez nebezpečí...

● **Proč podnikáte všechny ty daleké, nebezpečné cesty k národům, které žijí téměř na úrovni doby kamenné?**

Popravdě řečeno, nikdy jsem moc nepřemýšlel o důvodu. Prostě mě to zajímá a baví. Chci se na cestách něco dozvědět, něco poznat a potom to předat dál.

● **Většina lidí také poznává cizí země, ale spokojí se třeba s cestami**

po Evropě. Nejste tak trochu dobrodruh?

Nemám rád, když lidé říkají, že jsem dobrodruh. Když se stane na cestě nějaké dobrodružství, znamená to, že je něco špatně, že musím řešit nějaký průšvih. A průšvihy si tam nemůžeme dovolit. I když to zní možná nelogicky, dobrodružství se na cestách snažím vyhýbat, jak to jde, i když to mnohdy není možné. V Čechách je spousta ces-

tovek, které prodávají umělé dobrodružství. To je moc krásná věc. Když brodím řeku a vidím, že oproti mě je most, a když se mi něco stane, z toho mostu mi někdo spadne, je to krásné, umělé dobrodružství, které si i já prožiji. Když ale brodím řeku a vím, že nikdo nepomůže, i kdybych to s sebou bevic potřeboval, i kdyby mi šel o život, je to dobrodružství, kterému bych se raději vyhnul.

● **A jsme opět u toho – proč to tedy děláte?**

Protože tam není most a jinak bych se přes tu řeku nedostal. Mám cíl, za kterým jdu, a občas je cesta k němu dobrodružná.

● **Kam vedla vaše první daleká cesta?**

Na tu mě vyhecovoval kamarád, který emigroval na sedmimetrové plachetnici do USA. Bavili jsme se spolu o tom, že pojedou do Států. Já mu říkal, že můj sen je přeplout Atlantik. Poradil mi, ať si zajedu na Grand Canarii, tam mě prý někdo vezme. A skutečně vzal. Měli jsme s kamarádkou vyřízená víza do USA. Dodnes jsem tam nebyl. Karibik mě nadchl, byl jsem poprvé v džungli, a tak jsem zcela logicky usoudil, že mnohem zajímavější bude vydat se směrem na Venezuelu než do Států.

● **Cestujete často k přírodním národům. Co vám setkání s nimi přináší?**

Když jsem se s nimi poprvé setkal, nevěřil jsem, že bych u nich mohl nalézt to, o čem všichni psali. Nevěřil jsem, že dnes někde můžou žít lidé, kteří používají kostěné nože a kamenné sekyry. Pak jsem ale přišel na to, že existují a že se od nich můžeme moc věcí naučit. „Civilizovaní“ lidé od nepaměti ničili cizí kultury, aby se od nich nikdo nedověděl, že se dá žít i jinak. Přírodní národy umějí spoustu věcí, které jsou pro nás nepochopitelné. Já se aspoň snažím něco od nich pochytit, i když to leckdy moc nejde.

● **Co jste se od domorodců naučil?**

Určitě jinému pohledu na život. Spousta věcí, které pro mě byly dřív strašně důležité, jsou pro mne dnes bezcenné. A naopak. Jako třeba přátelství úplně cizích lidí. Pohostinnost. Touha po tom, dozvědět se, odkud člověk přichází a kam jde. Kdo ten člověk je. Na ulici se denně potkávají tisíce lidí, kteří se o sebe naprosto nezajímají. Ale stačí přijet třeba jen do Turecka – jdete do res-

taurace a neexistuje, že by u každého stolu seděl jeden člověk. Všichni sedí společně u jednoho dvou tří stolů a povídají si. Když nastoupím do autobusu z Prahy do Brna a sedím tam dvacet lidí, tak každý z nich sedí sám na jednom dvousedadle.

● **Když jste poprvé přijel k domorodým kmenům, překvapilo vás něco extrémně?**

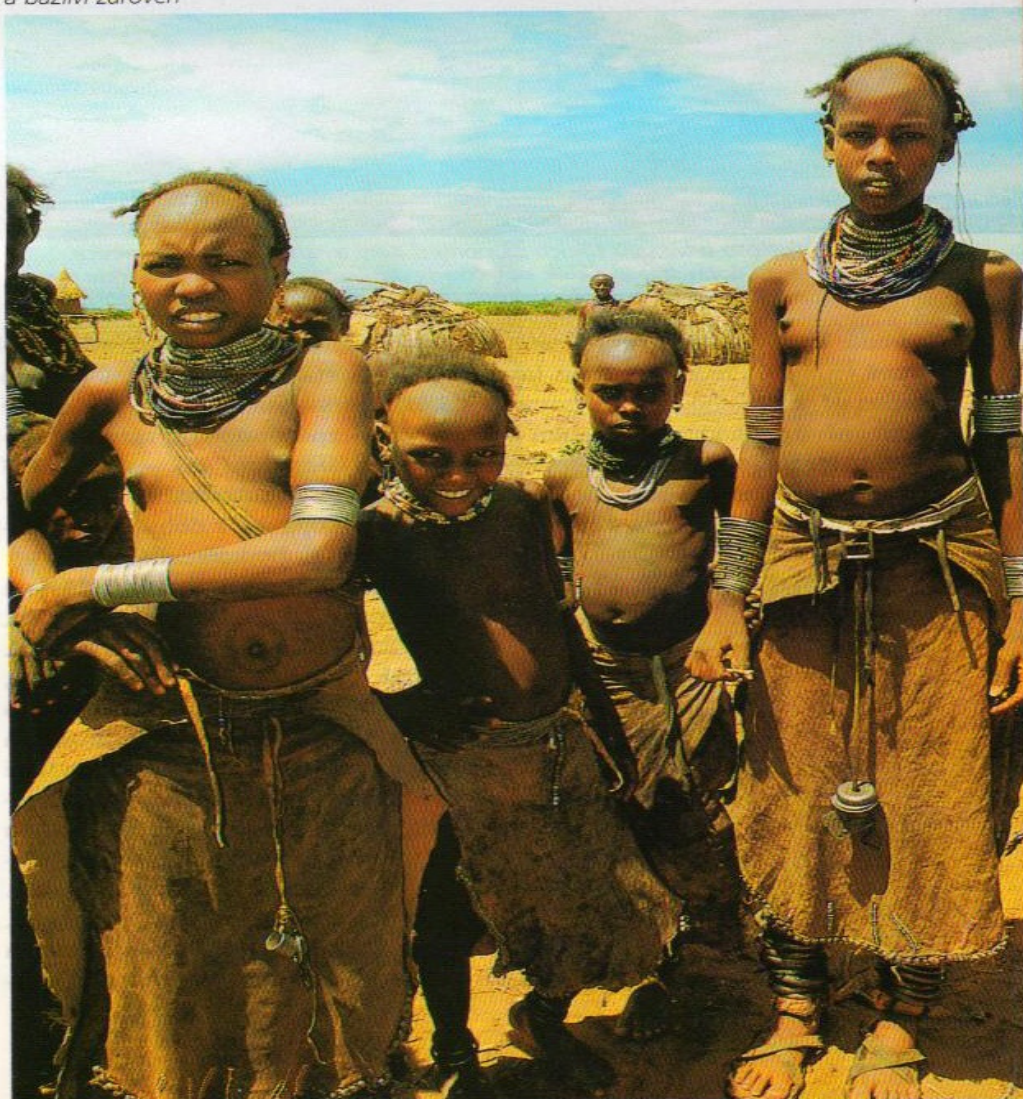
Přestože jsem věděl, do čeho jedu, a viděl jsem fotky z té oblasti pořizené snad krátce před mou cestou, byl jsem zaskočen tím, že jsem našel lidi v tak relativně čisté podobě. A proto mě to taky tenkrát tak chytlo. Bohužel tihle lidé jsou s největší pravděpodobností odsouzeni k zániku. Na světě už to chodí tak, že silní převálčují slabší, a to je bohužel i tenhle případ. Civilizace a zájmy

Dasanečové, žijící v jižní Etiopii nedaleko ústí řeky Omo do jezera Turkana, jsou zvědaví a bázlívi zároveň

obchodních společností – ať už národních nebo nadnárodních – tyto lidi zatlačily do nehostinných, a tedy nevyužitelných oblastí. Už nemají kam dál odejít, takže se buď přizpůsobí, nebo to bude jejich konec. S tím nenadělá nikdo nic, ani všechny světové rady míru, ani OSN či UNESCO. Přišel jsem na to, že jestli se o těch lidech chci něco dozvědět, strašlivě to spěchá.

● **V kterých oblastech žije největší počet přírodních národů?**

Míst, kde ještě žijí lidé na úrovni doby kamenné, je kupodivu hodně. Největší koncentrace přírodních národů je jednoznačně v Africe. A vůbec největší koncentrace je ve Velké příkopové propadlině a jejím těsném okolí. Mezi Keňou a Etiopií. Tam žije asi dvacet pětadvacet přírodních

Zkouška dospělosti u Masajů žijících na pomezí Keni a Tanzanie trvá tři měsíce. Chlapci se na tu dobu stávají sikolii, oblečou se do černého, pomalují obličej bílými ornamenty a odcházejí do buše. Teprve potom se z nich stávají bojovníci – morániové

národů. Druhým takovým místem je Nová Guinea. Především Irian Jaya, Papua už je dnes hodně civilizovaná. K nejméně probádaným místům ale patří Amazonie, a to kvůli válkám mezi brazilskou vládou, zlatokopy a indiány, kdy zlatokopové střídali indiány na potkání jako opice. Indiáni pojali takovou nedůvěru k bílým, že pokud mám informace, tak se odsud žádná expedice nevrátila.

● **Skutečně žijí kmeny v Etiopii a Keni jako v době kamenné?**

Ne až tak, protože ze Súdánu sem proudí kalašnickovy, takže etiopské i keňské kmeny jsou dnes nuceny používat automatické zbraně. Odedávna si mezi sebou kradli dobytek. A jestliže jeden kmen má něco uchránit před kmenem, který má palné zbraně, nemá bez nich šanci.

Někde také používají plastové lahve místo tradičních kalabašů a místo kůží zvírat látky. Nicméně některé prvky – způsoby lovu, způsoby stavění chýší, vaření atd. – odpovídají popisu toho, co odhalily archeologické vykopávky z doby neolitu, tedy mladší doby kamenné.

Dnes už domorodci (alespoň v Africe) přišli na to, že nepřežijí, když nebudou mít nějaké vzdělání. A tak investují dobytek, to jediné, co mají, do vzdělání jednoho nebo dvou lidí ve vesnici. Podílí se na tom celá osada. Některé keňské kmeny už mají dokonce svého zástupce v parlamentu. Ale nedokážou se adaptovat všichni a hlavně všichni nejsou ochotni se adaptovat. I vzdělaní s tím mívají problémy. Potkal jsem člověka, středoškoláka z kmene Samburů. Chodil v tradič-

ním oblečení a v případě, že potřeboval něco vyřídit ve městě, obleč se po evropsku. Omlouval se mi, že to sice nemá rád, ale že jde na úřad a v jiném oblečení by ho vyhodili. Jmenoval se „Džoužef“. Ani kmenové jméno si nemohl ponechat.

Civilizace učí přírodní národy mít majetek, něco vlastnit. Víc než kolik potřebují. Civilizace je naučila používat peníze. Konkrétně třeba E-Molové, kteří dnes vymírají, a o všechno dělili, dokud nepřišla civilizace a některým z nich nedala dělat peníze a nenaučila je, že peníze jsou to nejcennější, co mohou mít.

● **Co říkáte na rozvoj turistiky v oblastech, kde žijí přírodní národy? Míří stále více turistů.**

Nebráním se mu, ani se mu nemůžu bránit, protože i já tam vozím lidi. Nechci sám sebe omlouvat, ale turistika mnohdy až tak špatný vliv na život přírodních národů nemá, protože jim přináší peníze, což trochu zvedne jejich životní úroveň. Bohužel už je zejména bohatí západní turisté naučili, že dostanou peníze za fotografování a suvenýry. Že mají požadovat, je asi naučili misiónáři. Ti jim rozdávají potraviny a zároveň říkají, že jinak než v evropském oblečení si pro ně přijít nemohou. Lidem, kteří se mnou jezdí, říkám, že domorodcům, kteří nechávají tzv. civilizovaně oblečení, není dobré peníze nebo oblečení dávat a tím to přímo ovlivňovat jejich kulturu.

● **Jsou už domorodé kmeny zvyklé na přítomnost turistů?**

Každý týden se valí spousty turistů k Masajům v Keni a Tanzanii. Tam takhle jezdí padesát let a sta sto let se je snažila civilizovat britská koloniální vláda a po ní další Masajové jsou však pořád stejní. Dnes chodí ve vlněné dece – dřív oblekali do kůže, takže přece trochu pokroku. Používají mobilní telefony a jízdní kola. To je všechno z naší civilizace vzali.

Je to možná komické, ale jim se to líbí. V těchto oblastech se rozvoj turistiky nedá zastavit, ale zároveň jsou Masajové příkladem toho,

turistika není to nejhorší. Daleko horší jsou misionáři. Misionáři domorodce koncentrují do jednoho místa. Národy, které se byly zvyklé žít po staletí na ohromných prostorech, se shromáždí u misijní stanice. Příroda kolem je všechny neuziví a začnou být na misionářích závislí. A v tomhle okamžiku jim misionář pomáhá, obrací je na „správnou“ víru, vysvětluje jim, že to, čemu doposud věřili, je nesmysl. Že nejlepší bůh je ten jeho bůh. Někde je to Alláh, jinde Ježíš, podle toho, kam přijdou jací šířitelé víry. Domorodci boha vymění, ne proto, že by přestali věřit svým bohům, ale protože nemají co jíst. Nezbyvá jim než umřít hladu, nebo se vrátit do buše či do pralesa. Jenomže každý člověk je pohodlný, a když někde může dostat jídlo pro celou rodinu, řekne-li, že Ježíš je ten nejlepší bůh, tak proč by to neudělal?

● **Zdá se, že misionáře nemáte příliš v lásce.**

Dnes už misionáři nejsou, co bývali. Dřív misionář přijel ke kmeni, naučil se jeho jazyk, a dřív než zničil jejich životní styl a kulturu, aspoň zmapoval, co ničí. I dnes misionáři asi věří, že domorodce přivádějí na správnou víru a v podstatě jim pomáhají adaptovat se na naši společnost, bez které zřejmě nemají šanci přežít. Ale dnes už některým misionářům ani nestojí za to, naučit se jazyk kmene, u něhož působí. Mluvil jsem s misionářem, který žil sedm let u Surmů, a jazyk neuměl. Naučil se ho až po deseti letech. A že by věděl něco o jejich kultuře, to ani náhodou.

● **Jak se s domorodci domlouváte?**

Beru si obvykle místního průvodce. Ono to většinou ani jinak nejde, pokud nejedu do opravdu odlehlých oblastí, kam se bojí i průvodci. Tam musím jít sám, není zbylí. Domorodí průvodci většinou umějí nějaký jazyk, kterým jsou schopni se dorozumět. Já z toho mám občas legraci, když třeba zjistím, že umí jenom dobrý den, ahoj a děkuji. Nicméně si

ho stejně vezmu, protože je lepší mít někoho s sebou. Samozřejmě že čím průvodce mluví lépe, tím víc se dozvím.

V Africe průvodci komunikují většinou v angličtině nebo ve francouzštině či amharštině (Etiopie). Zato v Indonésii, respektive na Siberutu a na Irian Jaya (indonéska část ostrova Nová Guinea) se většinou nedomluvíte jinak než indonésky. Amharsky moc neumím, indonéštinu nezbylo než se naučit. Když si nerozumíme, je nejlepší se bavit česky. Teď mám rozečtenou knihu od českého cestovatele Adolfa Parlesáka, který v roce 1929 projel velký kus Afriky na kole. Uměl arabsky, amharsky, čínsky, arabsky a vůbec kdeco. Ale když se dostal k domorodcům, kteří neuměli nic než jazyk svého kmene, bavil se s nimi také česky. Popisuje příhodu, kdy mu domorodci přiložili hrot oštěpu na hrud' a on ten oštěp pomalu odstrčil se slovy: „Hele, neblbni, vždyť to bolí!“

● **Kam se bojí chodit i domorodí průvodci?**

Třeba oblast na Nové Guineji, kde žijí stromoví lidé, Kombajové. Můžete k nim sehnat průvodce jedině z kmene Korowajů. Problém je v tom, že Korowajové (další kmen stromových lidí) a Kombajové jsou odjakživa nepřátelé a žádný příslušník jednoho kmene si netroufne na území toho druhého.

● **Jak na vás domorodé kmeny reagují?**

Jednou nás domorodci zastavili v lese a namířili na nás luky s šípy...Chce to hodně číst Vinnetoua, hodně se tam dá naučit. (smích)

● **Neříkejte, že si vystačíte s mapovkami!**

Dá se tam naučit hlavně to, že nesmíte projevit strach, jakékoli obavy. Musíte projevit vlastní autoritu, ale také respektovat domorodce.

Teď to vypadá, že znám recept na všechno, ale to není pravda. Na poslední expedici k Surmům jsem dostal pěkně nařezáno a sebrali mi úpl-

**Kufry MKK
ta pravá jistota
na cestách**

Technologie trollerů a pojízdných systémů, speciálně navržené a vyvinuté pro Vaše pohodlí. Vám naplní i ty nejtajnější představy o komfortním cestování.

www.mkk.cz

MKK, s. r. o.

Na Folimance 11, 120 00 Praha 2
tel.: 222 561 828, fax: 222 562 314

Vesnice horských Yaliů bývají položeny vysoko v horách Západní Papuy (Irian Jaya)

ně všechno. Myslel jsem si do té doby, že se dokážu s každým domluvit, ale Surmové mi ukázali, že s nimi ne.

● Jak to probíhalo?

Věděl jsem, že nechtěli nic jiného, než nás okrást. Takové situace musíte držet na hraně – něco jim dáte, ale ne všechno, pořád musíte mít nějakou autoritu. Do této příhody jsem si myslel, že poznám moment, kdy už jim budu muset dát všechno, abych se zachránil. Ale tady to nešlo. Několikrát na nás napřáhovali dlouhé hole „donga“, které používají k tradičním bojům mezi sebou. Věděl jsem, že jenom vyhrožují. Samopaly dali bokem a hole donga nejsou určeny k zabíjení. Pak mi na jednu přistála jedna na hlavě. Uvě-

domil jsem si, že je to stejné, jako když smečka vlků krouží kolem medvěda. Žádný si netroufne zaútočit, dokud neskočí první. V té chvíli nechce žádný vlk zůstat pozadu. Všichni chtějí ukázat, že jsou stejně stateční. Věděl jsem, že nás Surmové nechtějí zabít, ale nedopatřením se to mohlo přihodit.

Nakonec to dopadlo dobře, dostali, co chtěli a hned utekli, protože se nás přece jen báli a pořád nevěděli, co od nás čekat. Kdyby se ten první neodvážil, nechali by nás odejít. Kdybychom s nimi začali bojovat, asi by nás zabili.

● Má chování domorodců k Evropanům nějaká obecnější pravidla?

Ne. Chce to opravdu řídit se citem a snažit se situaci správně pochopit.

Pořád jsem o tom přesvědčen i když nám teď Surmové dali o proto. Když říkám nám, myslím se o be a svého domorodého průvodce, kterého si najímám už léta a občas se divím, že když mě vidí, neberouhly na ramena. Když jdeme samy vždycky se dostane se mnou do nějaké šlamastyky. Letos jsem mu vysvětloval, že to bude hodně náročné, že půjdeme hodně daleko pěšky do buše, že nebudeme možná mít co jíst ani pít a že půjdeme ke kmenům, o kterých se říká, že jsou nebezpečné. A že si nebudeme brát vojáky, protože půjdeme tak daleko, že se tam bojí i vojáci. Díval se na mě a zvažoval, jestli mu mé peníze za to stojí, a pak se zeptal: „Ty se toho nebojíš?“ Samozřejmě jsem měl obavy, opravdu to byla expedice trochu za hranu. Nechtěl jsem totiž jít jenom k Surmům, ale podstatně dál. Ale řekl jsem mu, že se nebojím. Načež on odpověděl: „Když se nebojíš ty, tak se nebojím ani já!“

● Jak víte, kudy máte jít?

Na to se mě ptal můj průvodce z ky. Řekl jsem, že mám kompas. Pak bylo roztomilé, když se nás na to ptal někdo cizí a můj průvodce všem sděloval, že mám kompas. Inak se informace hledají velice těžko, většinou v zahraniční literatuře psané anglicky, francouzsky nebo německy. A stejně nevíte, do jaké míry se těm knihám dá věřit. Hodně autorů neuvádí přesně místa, kde kmény žijí, nebo je neuvádí vůbec. V Etiopii jsem dokonce spolupracoval s tamním kurátorem etnografického muzea a ten toho také moc nevěděl. Jediné, co mi dal, byly kontakty na lidi, kteří nějaký čas u domorodých kmenů pobývali.

● Vy sám se zabýváte etnografií?

Nezabýval jsem se a nezabývám. Nepovažuji se za etnografa a abych za něj nechtěl být považován. Ten sbírá informace dlouho a systematicky. Kdežto já jen, pokud to dovolí čas a možnosti. Etnograf třetí zůstane u jednoho kmene dva roky a žije s ním. To já nedělám a nem-

hu se tedy s těmito lidmi srovnávat. Ale snažím se za krátkou dobu, kdy můžu někde být, co nejvíc poznat, co nejvíc zdokumentovat. Teď třeba dokončuji knížku, kterou jsem hodně konzultoval s panem Hanzelkou a profesorem Wolfem, etnologem, který se přírodním národům věnuje bezmála padesát let. Já jsem přivezl informace, které jsou někdy diametrálně odlišné od toho, na čem se etnologové shodují.

● **V Asii jste zažil neobyčejnou příhodu s šamanem, který na vás omylem „vymetl“ záhadnou chorobu. Věříte na magii?**

Já dnes opravdu nevím, i když celým svým přesvědčením a založením jsem ateista.

● **Můžete stručně popsat, co se vám přihodilo?**

To se snad stručně popsat nedá, ale pokusím se. Na základě spousty skutečností, které se staly později, mi nezbyvá než věřit, že jsem si přivezl nějaké onemocnění od člověka, ze kterého šaman tuto nemoc „vymetl“. A omylem ji vymetl na mě. Lékařské diagnózy po návratu byly úplně protichůdné, nikoli pouze rozdílné. Jednou jsem byl zdravý simulant, podruhé úplně polomrtvý člověk, ale bylo mi docela dobře. A když jsem byl zdravý simulant, bylo mi strašně špatně. Když jsem se tam vrátil, nechal jsem se od šamanů přeléčit. Jestli jsem si ty pocity, které jsem přitom zažíval, vsugeroval, nevím. Přistupoval jsem k celé ceremonii s tím, že tomu moc nevěřím, ale proč to neudělat, když jsem tady? Je fakt, že když se šaman dostal k problematickému místu, a když mi z něj nemoc „trhal“, dost pronikavě to zabořilo. V tu chvíli jsem měl pocit, že mám prázdné břicho až na páteř. Každopádně to byl dost silný zážitek. Dnes mi není vůbec nic, ale na druhé straně musím říct, že než jsem se na ostrov Siberut, kde se vše stalo, vrátil, držel jsem doma dost přísnou dietu. Ve chvíli, kdy mě šaman léčil, jsem již neměl příliš velké problémy.

● **Máte z magie strach?**

Nemám, a to je možná také chyba. Po téhle zkušenosti bych asi měl mít. Jenže tohle nebyla zlá magie, šaman tu nemoc na mě „vymetl“ opravdu omylem. To mi tady v Čechách náhodně potvrdila i léčitelka, která mi popsala příhodu a místo, kde se mi to stalo, ač jsem s ní nespolupracoval. Tak nevím, co si o tom člověk může myslet.

● **K vašim tropickým cestám moc nejdou Špicberky, kde jste také byl.**

Začínal jsem jako horolezec, takže k nim mám také vztah. Je pravda, že dnes nemám moc rád zimu. Na Špicberky jsme ale jezdili v zimě. Jsou nesmírně krásné, dá se tam cestovat na lyžích i na sněžných skútrech. Ale hlavním cílem pro mne bylo pozorování ledních medvědů ve volné přírodě. Špicberky jsou asi místo, kde jsou nejlépe dosažitelná a dá se k nim dostat na sněžném skútru, takže máte šanci medvědovi utéct. Pozorovat medvědy pěšky bych si asi netroufl. Lední medvěd, grizzly a bílý žralok jsou jediná tři zvířata na světě, která člověka považují za kořist, všechna ostatní zvířata se ho přirozeně bojí.

● **Vozíte si někdy zbraň?**

Na Špicberky musíte, jinak ne. Možná mě to někdy napadlo, ale ještě dřív, než jsem poprvé jel k přírodním národům. Když už tam jste, přijdete na to, že nemůžete vyhrát, i když máte třeba deset samopalů. Tak jako nevyhrálí Američané ve Vietnamu, nemůže v pralese nikdy zvítězit běloch nad domorodci. Zmizí v pralese během vteřiny a vynoří se kdykoli si zamanou za vašimi zády. Buďte se s nimi dohodnete, nebo jim všechno odevzdáte. Jiná cesta není.

● **Asi se vám stalo, že jste se dostal do nebezpečí života...**

Ze strany lidí myslím ne, spíš při překonávání přírodních překážek. Tomu se asi vyhnout nedá. Když jdeme s klienty, dá se to dost eliminovat. Ale když jdu sám, je to nebezpečné samo o sobě. Stačí vy-

LAST MINUTE

Atraktivní slevy a poslední místa na zájezdech za poznáním, dobrodružstvím a aktivním odpočinkem

Zemí faraónů (Egypt, Sinaj) 10.8. - 25.8., 14.9. - 29.9.	26 990 Kč
Okruh Španělskem a Portugalskem 13.8. - 1.9.	12 990 Kč
Island země gejrírů (+ Faerské ostrovy) 15.8. - 7.9.	25 490 Kč
Smaragdový ostrov Korsika 19.8. - 23.8.	10 950 Kč
Ostrovy vnitřního ohně (Sicílie, Lipari) 5.9. - 20.9.	11 290 Kč
Za potomky bájných Inků (Peru, Bolívie) 6.9. - 5.10., 5.10. - 30.10.	63 990 Kč
Ve znamení půlměsíce (Turecko) 11.9. - 28.9.	11 990 Kč
Velký okruh Marokem (tentokrát letecky) 15.9. - 29.9.	26 990 Kč
Orientem do Indie (Írán, Pákistán, Indie) 15.9. - 14.10.	47 990 Kč
Expres Peking - Dillí (Čína, Tibet, Indie) 15.9. - 15.10.	67 990 Kč
Na daleký Blízký východ (Libanon, Sýrie) 12.10. - 29.10.	33 990 Kč
Národní parky JAR, Botswany a Namibie 20.10. - 19.11.	65 990 Kč
Hory a moře Thajska 1.11. - 24.11.	44 990 Kč
Thajsko, Barma, Laos, Malajsie, Singapur 9.11. - 4.12.	52 990 Kč
Velká mayská cesta (Mexiko, Guatemala) 17.11. - 14.12.	58 990 Kč

CK Alvarez, Zamenhofova 1071
500 02 Hradec Králové 2
alvarez@alvarez.cz
Tel: 495 534 121

ALVAREZ.cz

mknutý kotník nebo zlomená noha a člověk může zemřít, když je sám. Z toho důvodu si také s sebou беру průvodce. Některé už znám, to jsou dnes už opravdoví kamarádi, ale když mám nového, také nevím, co udělá, když si zlomím nohu – jestli mě tam nenechá.

● **Jezdíte často sám?**

Jezdím hodně sám, protože potom mě nic neomezuje. Tam si mohu míru rizika určovat sám a sám si také určuji hranice, kam až se dá jít. Jestliže jdu s někým, hranice sice také určuji já, protože většinou to bývám já, kdo má více zkušeností. Dbám ale mnohem více na bezpečnost, protože za toho člověka zodpovídám, byť tam jdeme jako rovnocenní partáci. Když se něco stane, já jsem ten, který měl vědět a měl předpokládat...

● **Jste prezidentem Českého klubu cestovatelů, co je to za sdružení?**

Je to nezisková organizace, sdružení lidí, kteří mají stejný zájem – cestování. Jeho členem se může stát každý. Ať už cestuje aktivně, nebo ho cestování jenom zajímá. Nevyžadujeme placení příspěvků a nemáme žádná omezení. V klubu jsou lidé, kteří v cestování něčeho dosáhli, umějí výsledky svých cest prezentovat, s čímž jim také pomáháme. Nabízíme články našich začínajících autorů v médiích, snažíme se prosadit lidi, kteří ještě nemají jméno a napíší něco dobrého. Když jsem nabízel členství lidem, kteří už jméno měli, věděl jsem, že už jim to nepomůže. Ale pomůže to mladým. Když přijde Honza Vopršálek s fantastickým projektem, tak mu na to nikdo nedá ani korunu, protože je to jenom Honza Vopršálek. Ale když přijde s tím, že je to projekt odsouhlasený a podporovaný Českým klubem cestovatelů, tak mu to možná shánění peněz usnadní. Cílem klubu je mimo jiné získávat peníze na expedice členů klubu (ne na moje, ty si financuji sám) a také na jeho činnost. Zajišťujeme členům přednášky, rozhovory v rádiích, výstavy fotografií, pre-

Horští Yaliové, žijící v nepřístupných horách západní poloviny ostrova Nová Guinea, byli nejobávanějšími kanibaly v pohoří Jayawijaya. První objevitelé se k nim dostali teprve před šedesáti lety. Muži tohoto kmene jsou známí tím, že nosí ratanové sukně a na penisech pouzdro z dutého plodu lahvovníku.

zentaci jejich knih a spoustu dalších věcí.

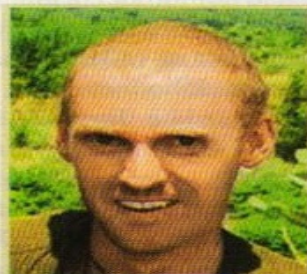
● **Co vás napadá po návratu do civilizace, když vidíte naši „moderní“ společnost?**

Já se vracím do práce. Už v letadle přemýšlím, co budu muset udělat, a pak do toho padnu rovnýma nohama. Návrat do civilizace vnímám spíše jako návrat k počítači. Snad jen perlička – když se vracím z Etiopie, musím myslet na to, že nemám u jídla mlaskat, protože tam je mlskáni slušné, kdežto u nás ne.

● **Nemáte tedy depresivní pocit z našeho světa plného civilizačních vymožeností?**

Já mám civilizaci s jejími vymoženostmi rád. Mám počítač, na kterém můžu napsat reportáž nebo knihu, mám teplou sprchu, kdykoli si zmanu, kdykoli chci, koupím si studené pití. Tady mi civilizace vyhovuje, tam mi vadí. Nemohl bych se asi odstěhovat do Afriky natrvalo, i když ji mám moc rád.

Lenka Klicperová
foto archiv Českého klubu cestovatelů a Petr Jahoda

PETR JAHODA (*1963)

Český cestovatel, fotograf, publicista a prezident Českého klubu cestovatelů. Organizátor mnoha expedic k přírodním národům (např. Západní Papua – Irian Jaya, Siberut, Etiopie, Keňa, Namibie do vysokých hor (Pamír, Kilimandžáro) a za polární kruh (Špicberky). Za největší úspěch považuje expedici k stromovým lidem – Kombajurům žijícím v nížinných pralesích Nové Guiney, expedici k etiopským Surmům či civilizací téměř nedotčeným Pygmejům ve Středoafričské republice. Je autorem cestopisně-etnografických knih *Nazí a divocí* (MF 2001) a *Kanibalové z hor* (Svan 2002), natočil několik dokumentárních filmů pro Českou televizi, vystavuje fotografie ze svých cest.